

Polijas valdības lēmumu ietekme uz Polijas tēlu laikposmā no 2015. līdz 2017. gadam

Ieva Arbidāne

Rīgas Stradiņa universitāte, Doktorantūras nodaļa, Latvija

Ievads. 2015. gadu Polijas politikā var dēvēt par pārmaiņu laiku. Pēc oktobrī notikušajām parlamenta vēlēšanām pie varas nāca partija “Likums un taisnīgums”, kura, pateicoties lielam vēlētajū atbalstam, izveidoja valdību, nepiesaistot nevienu citu partiju, kas ir nebijis gadījums demokrātiskās Polijas politiskajā vēsturē. Jaroslava Kačiņska vadītā partija parlamenta augšpalātā ieguva 61 no 100 mandātiem, apakšpalātā – 235 no 460. Iepriekš pie varas esošā partija “Pilsoniskā platforma” cieta sakāvi, paliekot opozīcijā.

Par labu tādām vēlēšanu iznākumam liecināja vairāki faktori. “Pilsoniskā platforma” pie varas grožiem atradās kopš 2007. gada parlamenta vēlēšanām, un šajā laikposmā Polija piedzīvoja ekonomisko krīzi, kas noteikti atstāja iespaidu uz Donalds Tuska valdības darba rezultātiem. Turklāt jebkura partija, kura tik ilgu laikposmu atrodas pie varas, ilgtermiņā cieš neveiksmes. “Pilsoniskās platformas” gadījumā tie bija gan nepietiekami augsti ekonomiskie rādītāji, gan noklausīšanās skandāli, kuru laikā Polijas amatpersonu izteikumi netika vērtēti viennozīmīgi. Partijas “Likums un taisnīgums” politiskais piedāvājums vēlētajiem vēlēšanu dienā likās pievilcīgāks; šī partija sevi pozicionēja kā lielāku Polijas interešu aizstāvi starptautiskajā dimensijā un kā atbildīgāku sociālās politikas īstenotāju.

2015. gada novembrī izveidotajā valdībā bija tikai partijas “Likums un taisnīgums” politiķi. Tagad ir pagājuši pilni divi gadi, kopš J. Kačiņska partija ir pie varas, un tā ir puse no šī parlamenta sasaukuma laika. Divu gadu laikā notika visai daudz izmaiņu Polijas politikā, kas būtiski ietekmēja tās starptautisko tēlu un valsts iekšienē radīja neviennozīmīgu reakciju. Jaunās valdības ieviestās izmaiņas un vadības forma rosina diskusijas par Poliju kā demokrātisku valsti.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Darba mērķis ir izpētīt, kā Polijas valdības lēmumi pēdējo divu gadu laikā ietekmēja Polijas tēlu Eiropas līmenī un valsts iekšienē. Tiks aplūkots laikposms no 2015. gada novembra līdz 2018. gada februārim – nedaudz vairāk par diviem gadiem, jo 2017. gada decembrī Polijas Ministru prezidenti Beāti Šidlo amatā nomainīja Mateušs Moraveckis, savukārt šī gada sākumā jaunais valdības vadītājs nomainīja virkni valdības ministru.

Rezultāti. Polijas valdības lēmumi izveidoja neviennozīmīgu Polijas tēlu Eiropas politikā. Valsts iekšienē citi politiskie spēki izteica lielu partijas “Likums un taisnīgums” kritiku par demokrātijas trūkumu valsts vadīšanā un lēmumu pieņemšanā. Sabiedrības viedoklis ir atkarīgs no jomas, par kuru tiek diskutēts, un attiecībā uz sociālajiem jautājumiem sabiedrība pauž atbalstu, savukārt citos jautājumos daļa sabiedrības nepiekrīt valdībai un uzsāk protestus. Kopumā valdības reitings ir stabils, lai arī ir notikuši protesti.

Secinājumi. Lai arī Eiropas Savienība un politiskie oponenti ir pauduši kritiku par nedemokrātiskiem lēmumiem, Polijas valdība turpina iet demokrātijas ceļu. Tāpēc nav pamata uzskatīt, ka Polija kļūst mazāk demokrātiska un eiropeiska, nekā tas bija “Pilsoniskās platformas” vadītās valdības laikā. Protams, abu partiju nostāja dažādos jautājumos atšķiras un katra no tām īsteno krasi atšķirīgu politiku, taču tas nav pamats uzskatīt, ka Polijas valdība neiet demokrātijas ceļu. Tomēr Polijas tēls Eiropā ir mainījies, kas ir saistīts gan ar partijas “Likums un taisnīgums” īstenoto iekšpolitiku un ārpolitiku, gan ar prioritāru ārpolitisko vektoru maiņu.